

Tekst: Ruud Meert
Foto's: Jimmy Kets

wablieft
klare taal, goed verhaal

Overzichtsbundel

Milan is alleen

Tekst: Ilona Plichart
Foto's: Jimmy Kets

wablieft
klare taal, goed verhaal

Beste lezer,

deze bundel bevat achtergrond- en verwerkingsmateriaal voor de begeleider. Wij richten ons daarvoor op een zo ruim mogelijke doelgroep.

Eenzijds focussen wij op talig verwerkingsmateriaal, inzetbaar in opleidingen Nederlands: NT1, NT2 en NTA. In dit deel vindt u oefeningen voor de cursisten, met handleiding en verwijzing naar de doelen waaraan gewerkt wordt.

Anderzijds is er het eerder algemeen vormende verwerkingsmateriaal. Daarin bieden we u werkvormen om dieper in te gaan op de inhoud van het boek. We denken hierbij aan leesgroepen in bibliotheken, oudergroepen, ... Maar ook in de opleiding Maatschappijoriëntatie zijn deze werkvormen inzetbaar. Daarom dat we in een apart hoofdstuk de link leggen tussen het boek en de doelen van de modules MO.

Omdat we ook de begeleiders van de opleidingen Nederlands de mogelijkheid willen geven de algemeen vormende activiteiten in te zetten, geven we waar nodig suggesties om de taaldrempel te verlagen.

Wie nog dieper wil ingaan op het thema, vindt in deze bundel verwijzingen naar ander materiaal, websites, ...

En tot slot willen we de aandacht vestigen op leesplezier.

We wensen u en uw groep een fijne lees- en leerervaring!

talig materiaal

oefeningen in bijlage
handleiding en doelen

Trek een lijn.

~ woordbeelden herkennen

Omcirkel.

~ woordbeelden herkennen

Wat is goed?

~ visuele discriminatie
~ nauwkeurig lezen

Trek een lijn.

~ informatie herkennen in teksten (lezen)
~ relevante gegevens selecteren in teksten (lezen)
~ begrijpend lezen

Goed of fout?

~ informatie herkennen in teksten (lezen)
~ relevante gegevens selecteren in teksten (lezen)
~ begrijpend lezen

Wat is goed?

~ informatie herkennen in teksten (lezen)
~ relevante gegevens selecteren in teksten (lezen)
~ begrijpend lezen

Wat is goed?

~ informatie herkennen in teksten (lezen)
~ relevante gegevens selecteren in teksten (lezen)
~ begrijpend lezen

Vul in.

~ woordbegrip (lezen)
~ tekstbegrip (lezen)
~ letters correct schrijven
~ woorden overschrijven

Schrijf de nummers.

De deelnemers zoeken in welke volgorde de personages deze uitspraken doen.

Eventueel werken ze per twee.

informatie herkennen in teksten (lezen)

tekstbegrip (lezen)

Luister en omcirkel.

De begeleider leest een tekstje voor. De deelnemers omcirkelen de foto die bij de tekst hoort.

- plots gaat de bel.
Er staat een man voor de deur.

- Ben gaat naar de speeltuin.
Hij ziet een meisje.
Ze zit op de schommel.

- Eva is niet in haar kamer.
'Eva! Waar ben je?'
Geen antwoord.
Fran kijkt overal.
Ze vindt haar dochter niet.

~ informatie herkennen in teksten (luisteren)

~ relevante gegevens selecteren in teksten (luisteren)

algemeen vormend materiaal

werkvormen (met suggesties om de taaldrempel te verlagen)

1a) vragen stellen en beantwoorden

Verdeel de groep in subgroepjes van 4 à 6 personen. Geef elk subgroepje de kaartjes (zie bijlage), omgedraaid, zodat de tekst niet zichtbaar is. (Met de tekst zichtbaar kan ook, dat zorgt ervoor dat mensen zich veiliger voelen bij hun keuze. Anderzijds kan het in de hand werken dat mensen meer bezig zijn met nadenken over de vraag die ze zelf straks zullen stellen, dan met het gesprek dat bezig is.)

Eén persoon neemt een kaartje en formuleert een vraag die begint met de woorden op het kaartje. Wie links zit van de vraagsteller, beantwoordt de vraag (wijzerszin). Als de vraag beantwoord is, mag de rest van het subgroepje bijvragen stellen aan de persoon die de vraag beantwoord heeft. Als er geen vragen meer zijn, mag diegene die de vragen beantwoord heeft een kaartje trekken en een vraag stellen aan wie links van hem zit.

Stimuleer de deelnemers om geen feiten-vragen te stellen, maar meningen-vragen.

1b) taaldrempel verlagen

Door de vraagwoorden op de kaartjes te vereenvoudigen (zie bijlage), worden ook de vragen eenvoudiger. Allicht wordt dit dan een oefening met begripsvragen over de tekst, eerder dan een inhoudelijke discussie.

2a) lichaamstaal

Geef elke deelnemer enkele foto's (kies zelf uit bijlage). Iedereen moet dezelfde foto's hebben.

Vraag aan alle deelnemers om in één woord te antwoorden op de vraag: 'Hoe voelt Eva / Fran / Ben zich?', en dat woord op te schrijven. Stimuleer hen om verder te gaan dan 'verdrietig'. Radeloos, nerveus, gespannen, opgelucht zijn interessantere woorden.

Vraag hen waaraan ze dat zien, bijvoorbeeld afhangende schouders, naar beneden kijken. Laat ook dit kort noteren in eigen woorden.

Daarna worden de foto's in groep besproken. Welke emoties hebben de mensen afgeleid uit welke lichaamstaal? Zijn er emoties die in elkaars verlengde liggen? Zijn er foto's die anders geïnterpreteerd werden? Waarom koos de ene voor verdrietig en de andere voor boos?

2b) taaldrempel verlagen

Laat de cursisten het werkblad 'lichaamstaal eenvoudig' maken. Ook hier is het interessant om de antwoorden te vergelijken en de mensen te laten verwoorden waarom ze voor het ene of het andere kozen.

3a) stellingenspel

Als er een grote ruimte beschikbaar is, is dit een gezellige werkvorm. Iedereen staat naast elkaar. Lees een stelling voor. Wie akkoord gaat, zet een stap vooruit. Wie niet akkoord gaat, zet een stap achteruit. Op die manier krijg je een heel duidelijk beeld over de verschillende meningen.

Als de deelnemers ervoor open staan, kunnen ze dit geblinddoekt doen. Zo worden ze niet beïnvloed door elkaar. Ze mogen de blinddoek pas afdoen als de begeleider het sein geeft dat iedereen gekozen heeft.

Uiteraard kan er ook gewerkt worden met bijvoorbeeld rode of groene kaartjes.

Stellingen:

Eva moet straf krijgen.

Fran is niet streng genoeg voor Eva.

Als een kind van huis wegloopt, moeten de ouders zoeken, niet de politie.

Fran moet naar het OCMW gaan om hulp te vragen.

Fran kan ander werk krijgen. Ze verdient een beetje meer, maar ze is ook elke dag een beetje later thuis. Moet ze de job aannemen?

Uitbreiding: de voorstanders gaan samen zitten en de tegenstanders gaan samen zitten. Ze verwoorden hun argumenten en schrijven ze op. Als beide groepen klaar zijn, leest een deelnemer of de begeleider de argumenten pro en contra voor. Zijn er mensen die 'van kamp willen wisselen'?

3b) taaldrempel verlagen

Werk met eenvoudigere stellingen.

- Eva is stout.
- Eva is weggelopen. Fran moet Eva zoeken. De politie moet Eva niet zoeken.
- Fran moet naar het OCMW gaan om hulp te vragen.
- Fran moet meer gaan werken. Dan verdient ze meer.

link met doelen MO

Wablieft-boeken worden vaak in één adem genoemd met lessen Nederlands, maar er is meer! Onderstaande lijst geeft weer welke doelen MO er gelinkt kunnen worden aan het boek.

Op deze website vindt u de leerplannen MO, inclusief leeractiviteiten:

<http://www.vocvo.be/content/leerplannen-basiseducatie>

Communiceren

M BE G 085

De cursist

illustreert verbale en non-verbale communicatie	BE 020 ET 001
illustreert het objectief en subjectief waarnemen	BE 020 ET 002
toetst eigen interpretaties aan die van anderen	BE 020 ET 003
drukt zich uit in de ik-vorm	BE 020 ET 004
luistert actief	BE 020 ET 005
uit feedback	BE 020 ET 006
gebruikt een geschikte communicatievorm	BE 020 ET 008
stelt open vragen	BE 020 ET 009
uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen	BE 020 ET 014
leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren	BE 020 ET 018
gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen	BE 020 ET 048

Zeker van jezelf

M BE 086

De cursist

gaat om met feedback	BE 020 ET 007
bouwt relaties op, onderhoudt ze en beëindigt ze indien nodig	BE 020 ET 013
uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen	BE 020 ET 014
erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van	

gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties	BE 020 ET 015
geeft ongelijk toe en verontschuldigt zich	BE 020 ET 017
stelt zich weerbaar op	BE 020 ET 143
gaat om met emoties	BE 020 ET 144

Omgaan met conflicten

M BE 087

De cursist

gebruikt technieken om communicatie-moeilijkheden te voorkomen	BE 020 ET 010
gaat om met communicatie-moeilijkheden	BE 020 ET 011
accepteert verschillen en hecht belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie	BE 020 ET 016
geeft ongelijk toe en verontschuldigt zich	BE 020 ET 017
herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik	BE 020 ET 019
bedenkt constructieve oplossingen voor conflicten	BE 020 ET 021
stelt zich weerbaar op	BE 020 ET 143
gaat om met emoties	BE 020 ET 144

Stress

M BE G 092

De cursist

maakt een realistische planning	BE 021 ET 065
reageert adequaat op lichaamssignalen	BE 021 ET 131
zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning	BE 021 ET 132
gaat constructief om met taakbelasting en stressvolle situaties	BE 021 ET 141
gaat om met lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij zichzelf	BE 021 ET 142
stelt zich weerbaar op	BE 021 ET 143
gaat om met emoties	BE 021 ET 144
reageert gepast op lichamelijke, emotionele en sociale	

veranderingen bij anderen

BE 021 ET 145

Slim beheer

M BE G 099

De cursist

weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van

bepaalde uitgaven

BE 023 ET 025

beheert het eigen budget

BE 023 ET 026

gaat omzichtig om met reclame

BE 023 ET 027

maakt verstandig gebruik van financiële instellingen en

hun dienstverlening

BE 023 ET 028

maakt verstandig gebruik van openbare voorzieningen m.b.t.

de socio-economische samenleving

BE 023 ET 029

maakt gebruik van zijn rechten en komt zijn plichten na in

de socio- economische samenleving.

BE 023 ET 034

onderzoekt het eigen perspectief in de socio-economische

samenleving

BE 023 ET 037

Organiseren

M BE G 101

De cursist

beheert het eigen budget

BE 023 ET 026

werkt doeltreffend

BE 023 ET 064

maakt een realistische planning

BE 023 ET 065

analyseert informatie

BE 023 ET 072

schat eigen mogelijkheden realistisch in

BE 023 ET 088

selecteert op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen

en waarden een passend aanbod

BE 023 ET 089

Diversiteit

M BE G 106

De cursist

herkent vooroordelen, stereo-typering, onge-paste beïnvloeding en machts-misbruik	BE 029 ET 019
gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen	BE 029 ET 048
toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen	BE 029 ET 049
illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit	BE 029 ET 050

Opvoeden

M BE 107

De cursist

gebruikt een geschikte communicatievorm	BE 025 ET 008
stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten	BE 025 ET 022
exploreert opvoedkundige vaardigheden	BE 025 ET 023
toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen	BE 025 ET 024
neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd	BE 025 ET 176

Vrije tijd

M BE 108

De cursist

informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding	BE 025 ET 059
kiest een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden	BE 025 ET 060
plant en organiseert zijn vrije tijd	BE 025 ET 061
maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd	BE 025 ET 062
evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd	BE 025 ET 091
zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning	BE 025 ET 132

Wat denk ik?

M BE G 112

De cursist

toetst eigen interpretaties aan die van anderen	BE 029 ET 003
stelt open vragen	BE 029 ET 009
bespreekt opvattingen over medische, psychische en sociale aspecten van relaties	BE 029 ET 020
vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving	BE 029 ET 047
toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen	BE 029 ET 049

Waar sta ik?

M BE 120

De cursist

onderzoekt het eigen perspectief in de socio-economische samenleving	BE 029 ET 037
ordent belangrijke gebeurtenissen uit het eigen leven	BE 029 ET 046
vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving	BE 029 ET 074
brengt eigen ervaringen in kaart	BE 029 ET 087
schat eigen mogelijkheden realistisch in	BE 029 ET 088

Keuzes maken

M BE G 121

De cursist

ordent belangrijke gebeurtenissen uit het eigen leven	BE 030 ET 046
vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving	BE 030 ET 047
maakt gebruik van voorzieningen, diensten en instellingen in de socio-culturele samenleving	BE 030 ET 057

brengt eigen ervaringen in kaart	BE 030 ET 087
schat eigen mogelijkheden realistisch in	BE 030 ET 088
selecteert op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een passend aanbod	BE 030 ET 089
doet bij het maken van zijn keuze een beroep op diensten en instellingen in de lerende samenleving	BE 030 ET 090
evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd	BE 030 ET 091
maakt gebruik van rechten en komt plichten na in de politiek-juridische samenleving	BE 030 ET 164
weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af	BE 030 ET 173

Problemen aanpakken

M BE 125

De cursist

bedenkt constructieve oplossingen voor conflicten	BE 032 ET 021
roept in een nieuwe situatie aanwezige voorkennis en vaardigheden op	BE 032 ET 075
voert een oplossingsplan uit	BE 032 ET 077
selecteert een oplossingsplan	BE 032 ET 078
maakt op basis van een model een eenvoudig oplossingsplan	BE 032 ET 079
evalueert het gekozen oplossingsplan	BE 032 ET 080
evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd	BE 032 ET 091

nog meer materiaal

www.groeimee.be

Een website van de Vlaamse overheid voor ouders over opvoeden en opvoedingsondersteuning. Je vindt er informatie over alledaagse opvoedingsthema's: in dossiers, veel gestelde vragen, opvoedtips, enz. Er is ook een kalender met activiteiten en ondersteuning in je buurt. En je kan online een vraag stellen over het opvoeden van kinderen.

www.klasse.be/ouders

Ook een website van de overheid, maar dan over opvoedings- én school gerelateerde thema's.

www.kindengezin.be

Informatie voor ouders met jonge kinderen. Op de site vind je ook een beschrijving van de soorten ondersteuning die Kind en Gezin biedt: <http://www.kindengezin.be/gezinsondersteuning/>.

www.triplepmagazine.be

Informatieve website over opvoeden vanuit het programma triple P.

www.gezinsbond.be

Website van de Gezinsbond met informatie voor alle ouders. Er is een speciale pagina met alle ondersteuning voor kwetsbare gezinnen 'Gezinsbond voor iedereen'.

www.vcok.be

VCOK biedt vorming aan waarmee ouders hun opvoeding kunnen versterken.

www.cedes-ed.org

De website van CEDES biedt onder meer materiaal rond armoede, uitsluiting en het opvoeden van kinderen.

www.expoo.be

Website over opvoedingsondersteuning voor opvoedingsondersteuners en andere geïnteresseerden. Op de website vind je een groot documentatiecentrum over opvoeden en opvoedingsondersteuning.

www.tele-onthaal.be

Tele-Onthaal biedt telefonische en online hulp aan (in het Nederlands) aan iedereen die nood heeft aan een helpend gesprek. De hulpverlening van Tele-Onthaal heeft een lage drempel omwille van permanente bereikbaarheid, het werken met vrijwilligers en anonimiteit.

www.sterkeouders.be

“We zijn ouders die regelmatig in groep samen komen in Centrum Kauwenberg, een vereniging waar armen het woord nemen. Samen hebben we 6 maand gewerkt aan een verhaal. Het is ons eigen verhaal, een heel apart verhaal. Over hoe wij zelf zijn opgegroeid. In onze eigen tijd met onze eigen muziek, met onze herinneringen en onze dromen.

Het is een verhaal over hoe wij de wereld rondom ons zien. De drukte, de stress, de onveiligheid. Maar ook de bloemen, de pleintjes, de stad. Waar onze kinderen groot worden.

Het is ook een verhaal over hoe wij als opvoeders in de wereld staan. Onze kinderen zijn dapper, ze zijn wijs en ze maken geen onderscheid tussen afkomst of kleur. Wie respect geeft, krijgt respect!”

www.nieuwegezinsvormen.be

Info en lesmateriaal over diverse gezinsvormen voor leraren basisonderwijs, Arteveldehogeschool.

www.tweehuizen.be

Info over scheiding voor kinderen, ouders en professionals.

www.alleenstaandeouder.be

Info voor alleenstaande ouders, vzw Rol en Samenleving.

www.plusouder.be

Info voor plusouders over integratie van nieuw samengestelde gezinnen.

www.gidsvoorgezinnen.be

Info over alle aspecten van het gezinsleven, in alle gezinsvormen, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (HIG).

www.sbo.be

Steunpunt Blijvend Ouderschap

En natuurlijk het Wablieft-boek ‘**Opvoeden van A tot Z**’ van Wendy Bosmans.

leesplezier

Beste begeleider,

uw groep bestaat uit mensen met beperkte technische leesvaardigheid of beperkte kennis van het Nederlands. Weerstand, faalangst, frustratie, ongeduld zijn dichterbij dan leesplezier. Toch kunt u als begeleider leesplezier stimuleren!

Er zijn verschillende manieren om de lezers dit boek te laten 'lezen'. De luistercd is daarbij een grote hulp. Eerst luisteren, dan lezen. Of ook: eerst lezen, dan luisteren. Luisteren en lezen tegelijk, in hun eigen boek, of met de tekst geprojecteerd op een scherm. Aarzel niet om de tekst meerdere keren te laten beluisteren of lezen. U kan ook vragen om thuis te herlezen. Werk in elk geval in stukken, zodat de lezers het overzicht niet verliezen.

Wees voorzichtig met hardop laten lezen. Tenzij de lezer hier zelf om vraagt, biedt het geen meerwaarde, noch voor de haperende lezer, noch voor de luisterende groep. Ook met z'n allen samen hardop lezen, is geen aanrader.

Let op: beginnende lezers hebben spontaan de neiging tekst die ze lezen hardop te verklanken. Dit is een fase in het leerproces, en moet uiteraard niet verboden worden.

Verder: u ervaart snel wat uw lezers aankunnen, wat hen aanspreekt en motiveert. En voor leesplezier met een grote L: laat af en toe het lezen helemaal aan de kant en lees een stukje zelf voor!